

**ФІЛОСОФСЬКЕ РОЗКРИТТЯ ДОВЕРШЕНОСТІ МИСТЕЦТВА У НАРИСНОМУ ТЛУМАЧЕННІ  
ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ ГРИГОРІЄМ ВАСЯНОВИЧЕМ**

zova) dlia zakladiv pochatkovoï mystetskoï osvity” [The Art of Jazz Improvisation. Methodological recommendations for the academic discipline “Improvisation (jazz) for primary art education institutions”] / compiled by Proshchenkov O., Voitsekhovska A., Lebedeva O. Kyiv, 2021. 33 p. [in Ukrainian].

9. Mykhats, R. & Mykhats, M. (2025). Spetsyfika formuvannya vykonavskykh umin uchniv-klarnetystiv u zakladakh pochatkovoï mystetskoï osvity [Specifics of developing clarinet students’ performance skills in primary art education institutions]. *Youth & market*. No. 4 (236), pp. 93–100. [in Ukrainian].

10. Moshak, Ye. (2011). Fenomen improvizatsii ta stylistychni aspekty dzhazovoho vykonavstva [The phenomenon of improvisation and stylistic aspects of jazz performance]. *Problems of interaction between art, pedagogy, and theory and practice of education*. Kharkiv, No 31. pp. 129–141. [in Ukrainian].

11. Tymoshenko, D. (2001). Vykonavstvo na klarineti v konteksti instrumentalnoho profesionalizmu [Clarinet performance in the context of instrumental professionalism]. *Theory and methodology of arts education*. Kyiv, No 2. pp. 48–62. [in Ukrainian].

12. Pavlenko, O.M. (2018). Metodychni osoblyvosti navchannya dzhazu maibutnoho vchytelia muzychnoho mys-

testva u protsesi fakhovoï pidhotovky [Methodological features of teaching jazz to future music teachers in the process of professional training]. *Young Scientist*. No. 9 (61), September, pp. 414–417. [in Ukrainian].

13. Palii, I. (2023). Klarinetove mystetstvo ta unionique music: aspekty vzaiemodii [Clarinet art and unionique music: aspects of interaction]. *Current issues in the humanities*. No 60 (3), pp. 43–50. [in Ukrainian].

14. Chernov, I., Sahitov, O., Davydenko, V. Dukhovi instrumenty v dzhazovii muzytsi [Wind instruments in jazz music]. *Young Scientist*. No. 9 (49). September, 2017. pp. 225–228. [in Ukrainian].

15. Churikov, V. (2025). Metodychni stratehii formuvannya vykonavskoi maïsternosti saksofonista v akademichnii ta dzhazovii tradytsiiakh [Methodological strategies for developing saxophone performance skills in academic and jazz traditions]. *Current issues in the humanities*. No 91, (2), pp. 165–173. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 25.02.2026

Прийнято до друку: 16.04.2026

Опубліковано: 04.05.2026

УДК 37.01/7.01.7.02

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.356062>

**Любов Ільницька**, кандидат філософських наук,  
доцент кафедри графічного дизайну  
Київського національного університету технологій та дизайну  
ORCID: <https://orcid.org/0000-00022-2163-7751>

**ФІЛОСОФСЬКЕ РОЗКРИТТЯ ДОВЕРШЕНОСТІ МИСТЕЦТВА У НАРИСНОМУ  
ТЛУМАЧЕННІ ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ ГРИГОРІЄМ ВАСЯНОВИЧЕМ**

*Відзначення масштабної площини призначення мистецтва спирається на відповідний науково-теоретичний досвід педагогічної діяльності, що засадничо усвідомлено дозволяє впроваджувати тлумачення філософської далекоглядності. Саме такий екстраординарний підхід висвітлення мистецької довершеності в славетних іменах видатних українських діячів у нарисному методі педагогічного історіознавства, якого дотримується Григорій Васянович, становить істотний вимір дослідницької проблематики цієї публікації.*

**Ключові слова:** філософія мистецтва; тлумачення; педагогічні ідеї; виховання; нариси; довершеність.

**Лім. 8.**

**Liubov Ilnytska, Ph.D. (Philosophy),**  
Associate Professor of the Design Department,  
Kyiv National University of Technologies and Design  
ORCID: <https://orcid.org/0000-00022-2163-7751>

**PHILOSOPHICAL REVELATION OF THE COMPLETENESS OF ART BY HRYHORIY  
VASYANOVYCH IN THE NARRATIVE INTERPRETATION OF PEDAGOGICAL IDEAS**

*The recognition of the expansive plane of art’s purpose relies on the relevant scientific and theoretical experience of pedagogical activity, which fundamentally allows for the deliberate implementation of interpretations of philosophical foresight. It is precisely this extraordinary approach to highlighting artistic excellence in the renowned names of outstanding Ukrainian figures, through the biographical method of pedagogical historiography followed by Hryhoriy Vasyanovych, that constitutes a significant dimension of the research issues addressed in this publication.*

*It is important to note that the monograph “Essays on the History of Pedagogy” thoroughly reveals the significant personalized contributions of Ukrainian and global figures, which allows the work of H. P. Vasyanovych can be applied in various educational formats with an appeal to learners through high-quality interpretations of perfectly immortal pedagogical ideas. The presented study is aimed at determining Hryhoriy Vasyanovych’s essay method of presenting personal pedagogical*

## ФІЛОСОФСЬКЕ РОЗКРИТТЯ ДОВЕРШЕНОСТІ МИСТЕЦТВА У НАРИСНОМУ ТЛУМАЧЕННІ ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ ГРИГОРІЄМ ВАСЯНОВИЧЕМ

*ideas in a historical retrospective. The philosophical context of revealing the wise interpretation of outstanding source contributions to the educational sphere demonstrates a qualitative progress of reconstruction, in particular on the basis of the “paradigmatic-ideological approach”.*

*The artistic perfection of creative thought is convincingly manifested in the analysis of the essayistic comprehension by H. Vasianovych of the pedagogical ideas of H. Skovoroda, T. Shevchenko, and I. Franko. In addition, the cultural-educational conceptual interaction of I. Zyzun is presented in a focused manner. Thus, the meticulous scientific and pedagogical work of H. P. Vasyanovych can be useful not only within the study of the general history of the formation of pedagogical ideas, but also from the point of view of a paradigm-personalized presentation of the cultural and artistic aspiration for masterful perfection through educational paths of illustrative interpretation.*

**Keywords:** *philosophy of art; interpretation; pedagogical ideas; education; essays; perfection.*

**П**остановка проблеми у загальному вигляді. Шедеври високого мистецтва становлять цивілізаційну основу надбання людства. Постійне звернення до спадщини славетних імен вимагає ґрунтовного знання потенційного усвідомлення великого впливу пізнавально-історичної основи художньої довершеності на формування змістовного плану входження у культурний світ винайдення багатозначних величин невмирущих сенсів мистецтва. Педагогічна природа висвітлення творчої конгломеративності видатних спроможностей потребує одухотвореної аналітики й відчутної аксіологічності представляти на гносеологічному рівні мистецьку реалізованість талановитої плеяди діячів, яких всесвітньо вшановують. Тлумачення при оприлюдненні видобутих митцем знакових сенсів, спираючись на філософську детермінованість контекстуальності понятійних значень, відіграє провідну роль у науковому дискурсі дослідницького наміру формулювати відточені судження розлогого обміркування. Прикладом такого концептуального застосування тлумачення з вправним впровадженням педагогічного аналізу є теоретичний здобуток знаного українського вченого та літератора – доктора педагогічних наук, професора, почесного академіка НАПН України Григорія Васяновича. Підсумковий, науково-освітній доробок Г. П. Васяновича осмислює педагогічні детермінанти у філософському ключі тлумачення укоріненої засадничості персоніфікованих надбань цивілізаційного характеру. Вищий п’єдестал пізнання у вивченні мистецьких доробків – це викарбовування з понятійними дороговказами сакраментальних основ досконалості, до якої з майстерністю підійшли видатні діячі невмирущої духовної сили. У дослідженні звертається увага на нарисний метод тлумачення стрижневих ідейних завдань позачасової наснаги мистецької незвіданості.

**Формування мети** пов’язане з філософським розкриттям творчої довершеності мистецтва саме у запропонованому Григорієм Васяновичем нарисному тлумаченні педагогічних ідей персоніфікованого відзначення видатних спроможностей сутнісних внесків відомих діячів людства.

**Аналіз основних досліджень.** У якості провідної основи розв’язання поставленої мети покладена

фундаментальна праця Григорія Васяновича “Нариси з історії педагогіки” [1]. Персоніфікований підхід вшанування вагомих здобутків видатних постатей відзначається нарисним методом тлумачення незабутніх творчих досвідів у різноманітності мистецьких внесків. Професійна педагогічна думка Г. П. Васяновича має потенціал наснаги здійснювати пізнавальний видобуток відточених базисних підвалин з творчих доробків широкознаних постатей при розкритті субстанціональної ваги питомим духовним питанням наскрізного історичного значення. Тому, окрім вище згаданої монографії, до розробки проблематики була залучена ще одна теоретична розвідка Г. П. Васяновича “Педагогічна естетика” [2]. Разом з тим, нарисний підхід у прив’язці до історико-педагогічного супроводу паралельного прояву аналогічного використання проаналізований завдяки відомій праці С. Сисоевої та І. Соколової “Нариси з історії розвитку педагогічної думки” [7]. У цій праці хронологічна структурність послідовного викладу педагогічної висхідної є чітким базисним чинником розгляду ідейного змісту виховання. Наукова публікація І. Гринчук та О. Гринчук оприлюднює методологічні засади кваліфікованого аналізу саме історико-педагогічних досліджень [3]. Також, задля дотримання європейської приналежності при викладенні теоретичної спадщини академіка І. А. Зязюна стосовно взаємовпливу освіти та культури для насиченості тлумачення додаються цитовані твердження з праць М. Кундери [4] та Т. Ляйстера і П. Гілена [6].

**Виклад основного матеріалу.** Відповідальність фахового представлення фундаментальних тверджень – це засвідчений багатолітній професійний досвід осмисленої наукової артикуляції вагомих теоретико-практичних суджень. У царині педагогіки фарватер якісного тлумачення невмирущих інструментальних освітніх істин висвітлює дієвість буквальних сучасних площин сьогочасного розвитку наступного покоління, що відновлюватиме країну. Багатозначність стабільних понятійних педагогічних ідей превалює у конгломераті просвітлених та цікавих напрацювань, з якими автор унікального монографічного доробку – видатний педагог, професор, митець Григорій Васянович докладно знайомить на сторінках власної монографії “Нариси з історії педагогіки” [1].

Варто звернути увагу, що мистецький дух епохального ствердження пронизує творчість аксіологічними постулатами, здебільшого поза теоретичними колами умовиводів. Разом з тим, мистецькі досягнення багатьох поколінь зафіксували безмежні вершини могутніх прагнень. Відтак, педагогічні ідеї у напрямку філософії мистецтва підіймають на поверхню той обсяг творчих сподівань, що довершена майстерність титанічно відшукувала старанними спробами досягнути світ художніми засобами. Якщо історія мистецтва, зокрема, лише оприлюднює фактологізацію виконаного творчого доробку у межах часової висхідної та жанрового різноманіття, то історія педагогіки встановлює пріоритети впливу цієї довершеної спадщини на продовження тривання творчої традиції й у подальшій навчально-виховній роботі. Тобто, науково-нарисний здобуток Г. П. Васяновича – це здійснення дороговказу педагогічного наставництва з намірами наголошення на унікальних сенсах особистісного мистецького ствердження у довготривалих педагогічних ідеях довершеної мети.

На початку свого нарисного педагогічного викладу Григорій Васянович констатує на значенні “нагальної реконструкції світоглядних позицій людини, які тривалий час цілеспрямовано піддавалися деформації, різним перекручуванням, знеціненню” [1, 3]. Саме універсальна природа мистецтва вказує на агресивності деформованого потоку приниження природного людського змісту в повсякденні. Вказана реконструкція сприяє відновленню ціннісного масштабу засвідчених мистецьких досягнень, які з часом нашарували функціональних пріоритетів суспільства втрачають свій відповідний гуманістичний вплив. Тому, необхідне проведення оптимального позиціонування освітньо-мистецького конструктиву при базисному налаштуванні вихідних ідейних форматів вказівного тлумачення на стабільно важливих значеннях конкретизованої творчої діяльності.

Григорій Васянович стверджує, що “педагогічна думка завжди персоніфікована” [1, 5]. Філософське тлумачення також концептуалізує категоризацію конкретної теоретизації. Таким чином, особистість вчителя проявляє поширення значення нелегко видобутих ідей всесвітньовідомих діячів. Проте, для того, щоб це розповсюдження не виявилось незрозуміло важким у заплутаності вихідних витоків оприлюднення значних досягнень з дотриманням історичним зрізом накопичених понять слід обґрунтовано осягати ідейний потенціал особистісного видатного поступу унікальності. Тільки педагогам кордоцентричного розуму під силу віднаходити тлумачення мистецьким внескам, що активно одухотворюють сучасність. Як приклад цього життєвого положення слід нагадати підсумковий аналіз ситуації від Г. П. Васяновича стосовно того, що

творчі досягнення “висвітлювалися з великою долею суб’єктивізму, кон’юнктурним підходом. За таких умов інтерес до педагогічних персоналій зростає” [1, 3]. Зрештою, навчання, особливо профільно-мистецьке, спирається на продемонстрований досвід довершеного чину, а розібратися у винайдених видобутках ідейного змісту під силу не кожному. Втім, витлумачення засадничих зворотів у перспективі викарбовування дороговказу у вигляді парадигми має свою приналежність і до науково-теоретичного обґрунтування персоніфікованого творчого шляху в мистецтві. Тим не менш, саме парадигмальність унікального внеску на ідейному рівні своєрідності відзначає філософське тлумачення досконалого за сенсами творчого набутку. Як вказують дослідники І. Гринчук та О. Гринчук: “Суть “ідейно-парадигмального” підходу полягає у періодизації, упорядкованій відповідно до панівних педагогічних концепцій, ідей, теорій, парадигм. Це дозволяє прослідкувати внутрішню динаміку освітніх процесів, педагогічної думки, розвитку теоретико-методичних засад” [3, 111].

При аргументації науково-педагогічного поступу, висунутий Г. П. Васяновичем нарисний еквівалент розгортання міркування оприлюднює авторський контекст наскрізного дослідження творчого підходу до історичних значень віковичних шляхів розвитку освіти в рамках парадигмальної визначеності творчо-особистісного внеску. Концептуальна вагомість визначених Г. П. Васяновичем домінантних вершин в історії української та світової педагогіки виявляє масштабність проведеної роботи та наполегливий пошук найсуттєвіших відзначень впливових підвалин незмінного рудиментного відголосу дороговказного наступництва. Таким чином, колосальність загартованих часом істин видатних діячів Григорій Васянович нарисно уніфікує поряд з особистим творчим внеском розмежування теоретичного аналізу постичними вкрапленнями, при всебічному висвітленні набутої педагогічної змістовності.

“Мистецтво скорочує шлях до істини” [2, 318]. Таким визначенням Григорій Васянович тлумачить ідейно-філософський шлях до виявлення видатної творчої спроможності мистецького служіння. Істину складно уявити безликою модуляцією у вигляді забетонованої непідйомністю термінологічності. Тому найчастіше мистецтво проявляється у творах різнопланового наповнення, з підсумовуванням творчих прагнень великих обдарувань. Пояснювальний шлях – це винайдення достойного розкриття унікальних переваг вдосконаленого творчого підйому до відповідального контексту тлумачення талановито застосованих художніх зусиль. Отже, нарисна контекстуальність, що покладена у основу до парадигмального тлумачення Г. П. Васяновичем наріжних цінностей мистецтва, науково презент-

тується у проблематиці, пов'язаній з особистісно-персоніфікованим встановленням педагогічного змісту творчих внесків видатних діячів України.

Аліса Ложкіна у книзі “Світ мистецтва” зазначає, що “одноголосий підхід до історії, що припускає наявність єдиного надійного оповідача, безнадійно застарів” [5, 7]. Тому, співставляючи нарисні доробки з історико-педагогічного напрямку дослідження Г. Васяновича та С. Сисоєвої слід наголосити на спільному нарисному контексті викладу багатозначного фахового представлення вагомих освітніх сподвижницьких прикладів. Дотримання принципу узгодженості, при ретельності формулювань щодо унікальності педагогічних здобутків, С. Сисоєва та І. Соколова запропонували систематизоване зведення відшліфованих стислих викладів теоретико-педагогічних інновацій у парадигмальній констатації суттєвих навчально-виховних переваг переосмислених внесків в контексті завдань сучасної освіти. Також, у розділі “на шляху до створення національної системи освіти” авторки сфокусовано зосередилися на історичному відтворенні “витоків та тенденцій” започаткованої просвітницької актуалізації переваг постійного розвитку [7, 73]. Специфіка такого послідовного схоплення пріоритетів особистісно-ідейного виокремлення одних педагогічних ідей від інших дотичним чином перетинається зі сферою мистецтва. Багатоманітність творчих доробків у особистісних витках – це джерело енергійного змісту, який вартий аналізу на педагогічному рівні витлумачення наполегливо здобутих індивідуальних майстерних дороговказів.

З-понад п'ятдесяти нарисів монографії Г. П. Васяновича з історії педагогіки важко виокремити найцентральношу освітню парадигмальну персоніфікацію, адже і внесок Григорія Сковороди є настільки ж значним, як і видатна спадщина Івана Франка та педагогічно-ідейний зміст художньої творчості Тараса Шевченка. Проте, новизна дослідження Григорія Васяновича розкривається вже у першому нарисі: “Категорія “свобода” у творчій спадщині Яна Амоса Коменського та Григорія Сковороди” [1, 5]. Отже, віднаходження парадигмальної єдності в актуальності сьогодення охоплює спільну засадничість тлумачень на категоріальному рівні у вершинних постанях невмирущого гуманістичного впливу. Проте, соціальна парадоксальність споживача до певної міри узвичаєна уникати здобутої видатними попередниками прийнятно відтвореної основи для міркування. “Коли людська форма зникає, простір не порожніє. Він лише втрачає звичний спосіб звернення і починає відкриватися як місце, що утримує присутність без імен” [8]. Безіменний простір якраз справляє враження безідейної присутності, ненаповненого досконалістю змістовного бачення. Педагогічна творчість Григорія Петровича Васяновича перенаповнена якісною стверд-

ністю споконвічних ідейних актуалізацій фундаментальних основ для освітянської ниви, що збагатили концептуальний простір інноваційними для свого часу довершеними та мудрими проривами.

Десять філософсько-мистецьких нарисів про Г. С. Сковороду від Г. П. Васяновича визначають набуток неперевершеної науково-педагогічної специфіки у різноманітних вимірах з окремим наголосом на “освітньо-наукових рецепціях” [1, 81]. Слід підкреслити, що цікавим видається співставлення ідейно-мистецьких внесків Григорія Сковороди та П'єра Жана Беранже у контексті “морально-пісенної проблематики” [1, 90]. Парадигмально, розкриття педагогічних ідей П.-Ж. Беранже реконструюються Григорієм Васяновичем через ідеали рівності та справедливості, які у творчості Григорія Сковороди викристалізовано передають вплив освіченості на соціальне становище населення. Якщо у французького поета-пісняря підкреслюється, що “розумні люди при авторитарності терплять велику несправедливість”, то український філософ звертає увагу на “нерівну всім рівність” [1, 91]. Педагогічний зміст думки Г. Сковороди тлумачиться Г. Васяновичем, залучаючи до освітньо-мистецької специфіки прерогативу творчо-виховного модусу “природних здібностей”. При використанні умовиводу доцільності роз'яснення коливання з фахом, теоретично оформлюються згідно з контекстом Г. Сковороди, але у практичному зазначенні з коментуванням Г. Васяновича: “треба обирати певний фах, а не братися за те, до чого нездатний. Усі стани, всі посади в суспільстві гарні, коли за них беруться згідно зі здібностями” [1, 91].

Завдяки представленій монографії Г. Васяновича розширюється і Шевченкознавство з оприлюдненням творчої площини “духовних цінностей і смислів людського буття у світоглядних пошуках Тараса Шевченка”. Пояснення антропоцентризму крізь проримовані рядки Т. Г. Шевченка віднаходять зосередження у виплеканому великою поезією слові, бо “мова на думку, Т. Шевченка, є антропологічною домінантою” [1, 118]. У даному разі захопливе виведення нарисних підвалин Г. Васяновичем поєднується з повчальною якістю коментування віршованих сенсів Т. Шевченка, майстерно об'єднуючи їхнє провідне значення у цілісне філософсько-педагогічне тлумачення: “Життя – це живе почуття: почуття віри, надії, любові, добра” [1, 121]. З одухотвореним витлумаченням нагального підгрунтя істинності вибудовується нарисність понятійного накреслення моральної досконалості на рівні важливого схоплення провідної ідеї з вдячною пошаною могутньому таланту всеохопного національного бачення.

Серед декількох нарисів монографії Григорія Васяновича, які спираються на педагогічні підвалини видатної творчості Івана Франка, варто, під

впливом воєнного часу, виділити наступний: “методологічне значення наукової спадщини І. Франка в осмисленні сутності війни як соціального явища” [1, 210]. Нелегкість сучасного повсякденного українського виживання тлумачиться оновленням навіренням до каменярьського духу гострого твердження: “як доводив І. Франко, війна породжує безкомпромісність у відносинах людей, навіть у тих ситуаціях, де можна було б легко виявити толерантність і порозуміння” [1, 216]. В рамках викладення ідейних важелів історії педагогіки розгляд подібних наративів викликає своєчасне педагогічне висловлювання найнеобхіднішого сенсу підтримки та досвідного аналізу скрутного соціального існування.

При розкритті філософсько-мистецьких підходів до аналізу теорії творчості І. Я. Франка, у нарисному тлумаченні Г. П. Васяновича віддзеркалюється парадигма “творчого характеру свідомості”. “Важливим аспектом свідомості, доводив І. Франко, є те, що вона має творчий характер, а це дозволяє активно впливати на навколишній світ” [1, 220]. Щоб підкреслити органічну цілісність цього понятійного застосування до реальних життєвих завдань, які й визначають довготривалість та сучасність будь-якого теоретичного доробку, Г. Васянович наголошує на тому, що у соціумі творчий характер свідомості зіштовхується з несвободою і задля позбавлення від такої скрути має відбутися “перетворення світу на досконале життя” [1, 221]. Філософські висновки І. Франка оприлюднюються з педагогічною систематизацією узгодженого тлумачення мистецької довершеності через праксеологію. “Але для мислителя і поета надто важливим є те, що практика визначає цю можливість створення шляхом історичного розвитку сутнісних сил людини” [1, 222]. Відтак, практика у праці визначає не натхнення, а пізнання творчого напрямку розвитку. Мету цього теоретичного виведення педагогічної парадигми І. Франка з роздумів Г. Васяновича слід розуміти, як присвячення свідомо винайденого досконалого дороговказу завдяки процесу пізнання, “заради того, щоб ним освічувати прийдешні покоління. Поет мріяв, щоби ті знання, які він набув тяжкою працею, допомогли людям звільнитися від пут рабства, пільми, варварства” [1, 223].

У цьому дослідженні заслуговують окремої згадки нариси Григорія Петровича Васяновича з тлумаченням особливих ідейних внесків неперевершених постатей високого педагогічного зразка: Степана Балея, Григорія Ващенка, Василя Сухомлинського. Влучна стилістика Григорія Васяновича напрочуд вдало конкретизує об’єктивно ціннісні теоретико-практичні значення поглядів кожного з перерахованих діячів.

Безпосередньо видання “Нариси з історії педагогіки” присвячуються академіку Івану Зязюну, педагогічній творчості якого також приділяється

увага при вияві фундаментальності його культуроцентричної парадигми. “Наступним питанням, що потребує детальної уваги для розуміння ролі філософських концепцій І. Зязюна для ефективності освітньо-виховного процесу, є вивчення взаємозв’язку культури і освіти” [1, 415]. Співвідношення функціональних основ об’єданого предметного аналізу у сприянні оприлюднення ідейних співвідношень цілісної наукової координації І. А. Зязюна виступає понятійний вектор соціокультурного поштовху. “Нові соціокультурні обставини визначають вже нові вимоги” [1, 416]. Тлумачення динамічного взаємовпливу на освітнє життя культурних процесів зі зворотним перебігом соціальних змін перенаповнюється відтворенням механізмів оновлення системних факторів. У такій розлогій аналітиці І. Зязюна прослідковується поступовість структурного розгалуження при залученні культуротворчого механізму. Відтак, підхід парадигмальної ідейності не тільки фіксується Григорієм Васяновичем при виявленні культуро-освітнього утворення, а й концентрується довкола діяльній повсякчасності, встановленої Іваном Зязюном з об’єктивною конкретикою щодо відповідального педагогічного застосування зазначеної концептуальності. Висунута аргументація І. А. Зязюном очевидності взаємообумовленості освіти та культури підкреслено уважно тлумачиться Г. П. Васяновичем на рівні європейського вчення. Звісно, що культура безвимірна і тим більше з мистецьким втіленням досконалості, тобто освіта не тлумачиться в одиничному вимірі по відношенню до культури. Якраз, навіть процеси виживання спираються на підвалини єдності, як зазначено М. Кундерою: “лиш у світі, який зберігав власний культурний вимір, Європа ще може боронити свою ідентичність, може ще сприйматися такою, яка вона є” [4, 79]. Якщо цю позицію включити у контекст теорії І. А. Зязюна, то варто підкреслити, що вкрай необхідне збереження власної культурної спадщини без освітнього напрямку нарошування наукового ресурсу не здійснюватиметься належним чином з потрібною ефективністю соціокультурного функціонування. Зарубіжні теоретики Т. Лайстер та П. Гілен стверджують, що “культура передбачає постійний процес кваліфікації” [6, 23]. Отже, індикатор повноцінної реалізації культурно-мистецької інновації є освітня спроможність вправно проявляти перспективи творчої діяльності на теренах повсякчасного дотримання узгоджених компетентних основ знання.

Окремо, у теоретико-педагогічному доробку І. А. Зязюна аналізується засадничий потенціал моральної культури у контексті принципу “добро-творчої дії” у систематичності філософської спеціалізації. Нарисним прагненням нанизування мудрих зернин Г. П. Васянович, разом з тлумаченням культуро-освітньої сфери І. А. Зязюна, висуває по-

зицію осягання педагогічної спроможності, маркеруючи освітянський взіреть з розумінням однієї з найважливіших ідей, яку заклав І. А. Зязюн до розкриття професійної діяльності: “Вчитель, як відзнака людської культури”.

У контексті педагогічних ідей, які у даному дослідженні спрямовані до філософського тлумачення довершеності мистецтва, варто приділити увагу ефективному міжпредметному внеску Оксани Рудницької, яку Григорій Васянович у своєму пам’ятному нарисі називає “філософом мистецької ідей” [1, 445]. Разом з тим, достеменно уважне ставлення до методологічних питань мистецької освіти, якою О. Рудницька опікувалася із виведенням централізованої площини якісного тлумачення призначення творчих завдань, дозволило констатувати функціональність “навчально-виховного процесу у діалектичному взаємозв’язку теорії і практики” [1, 451]. Мистецька неперевершеність захопливих вражень утримується на вивченні теоретичних знань при практичному закріпленні майстерних підходів до досконалості. Також, Г. П. Васянович зазначає, що для О. П. Рудницької вистачило мудрості розкрити вкрай потрібне для мистецького розвитку питання “духовної цілісності особистості”. Ціннісне становлення творчих прагнень в мистецтві неможливо витлумачити без “розуміння місця мистецької освіти в загальній системі людської культури” [1, 452]. На цьому діалектичному положенні Оксани Рудницької особливо акцентує увагу Григорій Васянович, адже саме цей принцип “сутнісно збігається із переконанням академіка І. Зязюна” [1, 452]. Таким чином, окрім дослідницької ретрансляції істотних педагогічних положень, нарисний метод дозволяє наголошувати на послідовності персоналізованих внесків до спільних питань з освітньої проблематики без понятійної екстраполяції дотримання методичного регулювання. Це дозволяє зрозуміти вагомі положення перспективних педагогічних здобутків у масштабності ідей, які об’єднані спонукальним культурно-освітнім сенсом.

Одним з підсумкових звернень Г. П. Васяновича є нарис під назвою: “Педагогічна еліта як феномен сучасності” [1, 464], де розгорнуто оповідається про світоглядні ідеї освітньої когорти видатних українських вчених, до якої варто зараховувати і автора цього важливого доробку, що стане у нагоді для наступних поколінь – дієвих продовжувачів наукового становлення нашої країни. Таким чином, цілісна, системно-теоретична праця Г. П. Васяновича є докладним виведенням концептуального потенціалу української педагогіки у інноваційно-сучасний світ продуктивних ідей якісного тлумачення можливих дослідницьких перспектив освітнього процесу. Насамкінець, важливо вказати, що монографія “Нариси з історії педагогіки” докладно розкриває вагомі персоналізовані доробки україн-

ських та світових діячів, що дозволяє застосовувати працю Григорія Петровича Васяновича у різноманітних навчальних форматах із зверненням до здобувачів освіти якісними тлумаченнями довершено безсмертних педагогічних ідей.

**Висновки.** Представлене дослідження спрямоване на визначення нарисного методу викладення Григорієм Петровичем Васяновичем персоналізованих педагогічних ідей в історичній ретроспективі. Філософський контекст розкриття мудрого тлумачення видатних джерельних внесків до освітньої сфери демонструє якісний поступ реконструкції, зокрема на засадах “парадигмально-ідейного підходу”. Мистецька довершеність творчої думки аргументовано проявляється у аналізі нарисного осягнення Г. П. Васяновичем педагогічних ідей Г. С. Сковороди, Т. Г. Шевченка, І. Я. Франка. Окрім того, сфокусовано представлено культурно-освітня концептуальна взаємодія І. А. Зязюна, як наріжного педагогічного змісту його теоретичного підходу. Зокрема, підкреслюється вагомість принципу “добротворчої дії” у вимірах соціокультурної відповідальності. Також, до залучення нарисного викладу філософсько-мистецького педагогічного історіознавства, Г. П. Васяновичем розкривається внесок Оксани Рудницької з обміркуванням цілісності теорії та практики у мистецькому відтворенні духовності. Таким чином, кропітка науково-педагогічна праця Г. П. Васяновича може бути корисною не тільки у межах вивчення загальної історії формування педагогічних ідей, а й з точки зору парадигмально-персоналізованого викладення культурно-мистецького прагнення до майстерної довершеності через освітні шляхи нарисного тлумачення.

#### ЛІТЕРАТУРА

1. Васянович Г.П. Нариси з історії педагогіки: монографія. Львів: “Норма”, 2025. 516 с.
2. Васянович Г.П. Педагогічна естетика. Львів: “Норма”, 2021. 464 с.
3. Гринчук І., Гринчук О. До проблеми теоретико-методологічних засад історико-педагогічних досліджень: сучасні підходи. *Молодь і ринок*. № 12 (244). 2025. С. 110–115.
4. Кундера М. Викрадений Захід, або Трагедія Центральної Європи. Львів: Видвництво Старого Лева, 2025. 80 с.
5. Ложкіна А. Мистецтво України. Київ: ArtHuss, 2025. 272 с.
6. Ляйстер Т., Гілен П. Культура в підмурках громадянського суспільства. Харків: ist publishing, 2023. 120 с.
7. Сисоева С.О., Соколова І.В. Нариси з історії розвитку педагогічної думки. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 308 с.
8. Щепанський В. Сад серед руїн. URL: <https://kontur.media/garden/>. (дата звернення: 23.02.26).

#### REFERENCES

1. Vasiyanovych, H.P. (2025). *Narysy z istorii pedahohiky: monohrafiia* [Essays on the History of Pedagogy]. Lviv, 516 p. [in Ukrainian].

## ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ПОСТАНОВКИ ГОЛОСУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

2. Vasianovych, H.P. (2021). Pedagogichna estetyka [Pedagogical Aesthetics]. Lviv, 464 p. [in Ukrainian].

3. Hrynychuk, I. & Hrynychuk, O. (2025). Do problemy teoretyko-metodolohichnykh zasad istoriko-pedahohichnykh doslidzhen: suchasni pidkhody. [On the problem of theoretical and methodological foundations of historical and pedagogical research: modern approaches]. *Youth & market*, Vol. 12 (244). pp. 110–115. [in Ukrainian].

4. Kundera, M. (2025). Vykradenyi Zakhid, abo Trahediiia Tsentralnoi Yevropy [The Stolen West, or the Tragedy of Central Europe]. Lviv, 80 p. [in Ukrainian].

5. Lozhkina, A. (2025). Mystetstvo Ukrainy [Art of Ukraine]. Kyiv, 272 p. [in Ukrainian].

6. Liaister, T. & Hilen, P. (2023). Kultura v pidmurkakh hromadianskoho suspilstva [Culture in the foundations of civil society]. Kharkiv, 120 p. [in Ukrainian].

7. Sysoieva, S.O. & Sokolova, I.V. (2003). Narysy z istorii rozvytku pedahohichnoi dumky [Essays on the History of the Development of Pedagogical Thought]. Kyiv, 308 p. [in Ukrainian].

8. Shchepanskyi, V. (2026). Sad sered ruin [Garden among the ruins]. Available at: <https://kontur.media/garden/>. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 18.02.2026

Прийнято до друку: 16.04.2026

Опубліковано: 04.05.2026

УДК 378

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.356076>

*Алла Лісова, кандидат педагогічних наук, викладач мистецьких дисциплін кафедри мистецьких дисциплін Муніципального закладу вищої освіти “Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського”*  
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-0756-5463>

## ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ПОСТАНОВКИ ГОЛОСУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Нинішній етап розвитку мистецької освіти характеризується активним впровадженням інноваційних педагогічних практик та цифрових інструментів, що трансформують підходи до фахової підготовки майбутніх виконавців. Особливої значущості така динаміка набуває у сфері академічного співу, якому властивий постійний пошук нових форм сценічного вираження. Незважаючи на безмежні можливості комп'ютерної обробки під час запису в студійних умовах та послідувочої обробки музичного твору, поставлений співочий голос навіть у таких “штучних” умовах виділяє артиста серед вокалістів, які не отримали відповідної освітньої підготовки. Дослідження зосереджене на аналізі сучасних методик постановки голосу в умовах активного впровадження альтернативних форм навчання – дистанційної та змішаної. Проблематика розглядалась у рамках міждисциплінарного підходу, що дозволило ідентифікувати найбільш ефективні способи інтеграції цифрових технологій до процесу вокальної підготовки майбутніх виконавців. Особливу увагу в статті приділено потенціалу технологій віртуальної та імерсивної реальності, гейміфікації, використанню можливостей штучного інтелекту та спеціалізованого програмного забезпечення, цифровим вокальним тренажером. Новизна даного дослідження вбачається у формуванні комплексної методики постановки голосу майбутніх виконавців, що поєднує розвиток фахових навичок, поступ креативності та сценічної майстерності за посередництвом цифрового педагогічного інструментарію. Результати дослідження формують основу для перспективних розробок конкретних педагогічних інновацій у постановці голосу в освітньому просторі України та можуть бути використані для розроблення методичних рекомендацій щодо інтеграції міждисциплінарних підходів у сучасну інтерактивну мистецьку освіту.

**Ключові слова:** педагогічні інновації; постановка голосу; дистанційне навчання; змішане навчання; вокал; цифрові технології; інструменти штучного інтелекту; програмне забезпечення, мистецька освіта.

*Літ. 15.*

*Alla Lisova, Ph.D. (Pedagogy), Art Lecturer of the Art Disciplines Department, Municipal Institution of Higher Education “Bar Humanitarian Pedagogical College named after Mykhailo Hrushevskiy”*  
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-0756-5463>

## INNOVATIVE METHODS OF VOICE PRODUCTION IN DISTANCE AND BLENDED LEARNING

**Introduction.** The current stage of development of art education is characterized by the active introduction of innovative pedagogical practices and digital tools that transform approaches to the professional training of future performers. Such dynamics are of particular importance in the field of pop singing, which is characterized by a constant search for new forms of stage expression. Despite the unlimited possibilities of computer processing during recording in studio conditions and subsequent processing of a musical work, the performed singing voice, even in such “artificial” conditions, distinguishes the